C/2024/870

6.2.2024.

Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o temi „Dodatni elementi za razmatranje u vezi s ekonomskom politikom europodručja 2023.”

(samoinicijativno mišljenje)

(C/2024/870)

Izvjestitelj: **Manthos MAVROMMATIS**

Odluka Plenarne skupštine:	23.3.2023.
Pravna osnova:	pravilo 52. stavak 2. Poslovnika
	(samoinicijativno mišljenje)
Nadležna stručna skupina:	Stručna skupina za ekonomsku i monetarnu uniju te ekonomsku i socijalnu koheziju
Datum usvajanja u Stručnoj skupini:	5.10.2023.
Datum usvajanja na plenarnom zasjedanju:	25.10.2023.
Plenarno zasjedanje br.:	582
Rezultat glasanja	
(za/protiv/suzdržani):	117/0/0

1. Zaključci i preporuke

1.1. Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) preporučuje neprestano prilagođavanje monetarne politike Europske središnje banke (ESB) ekonomskim podacima kako bi se postigla ciljana stabilna srednjoročna stopa inflacije od 2 % uz držanje pod kontrolom rizika od pretjerane restriktivnosti. Pretjerana restriktivnost sigurno će imati negativne posljedice za kućanstva i poduzeća jer će štetiti održivosti zajmova, smanjiti pristup kreditima i odvraćati od ulaganja usmjerenih na suzbijanje klimatskih promjena.

1.2. Razuman pristup ESB-a posebno se predlaže u trenutačnom gospodarskom kontekstu, odnosno u kontekstu smanjenog gospodarskog rasta u kombinaciji s rizikom od recesije u nekoliko država članica. Međutim, vrlo je teško davati prognoze o najboljem smjeru politike za ESB s obzirom na to da postaje nužno uspostaviti ravnotežu između smanjivanja neprestano visoke inflacije i izbjegavanja neizbježne recesije dok je temeljna neizvjesnost u ključnim područjima politike i dalje visoka.

1.3. EGSO podupire prijedlog Komisije da zemlje europodručja usklade svoju fiskalnu politiku s monetarnom politikom ESB-a kako bi se postigla monetarna politika koja može djelotvorno ublažiti inflaciju putem usklađenog pristupa.

1.4. Kad je riječ o energiji, EGSO ukazuje na još uvijek prisutnu neizvjesnost u smislu geopolitičkih rizika i rizika povezanih s opskrbom energijom, uz cijene koje su i dalje na povijesno visokoj razini iako se čine uravnoteženije nego ranije. Stoga bi EU trebao pojačati napore na svojem putu prema široj diversifikaciji opskrbe energijom.

1.5. EGSO je zabrinut zbog visoke inflacije, za koju se očekuje da će 2023. iznositi 5,6 %, a osobito zbog inflacije u prehrambenom sektoru, gdje se čini da tržišno natjecanje u nekim državama članicama nije toliko snažno koliko bi trebalo biti.

1.6. EGSO primjećuje da bi postupno ukidanje privremenih okvira u pogledu državne potpore, koje Komisija već planira, trebalo dovesti do ciljanijih, bolje osmišljenih, učinkovitijih i cjenovno pristupačnijih mjera kako bi se očuvala konsolidiranost unutarnjeg tržišta s obzirom na različite mogućnosti država članica da dodjeljuju državnu potporu.

1.7. EGSO prima na znanje Preporuku o ekonomskoj politici europodručja Ecofin-a u kojoj se navodi da bi „široka fiskalna ekspanzija za potporu potražnji dodatno […] potaknula inflacijski pritisak”. Stoga bi, s obzirom na njihove različite situacije u pogledu javnih financija, trebalo na odgovarajući način razlikovati fiskalne politike u državama članicama.

1.8. EGSO ukazuje na to da su potrebne ciljane fiskalne mjere kako bi se pružila potpora ranjivim osobama i poduzećima, posebno iz perspektive očuvanja radnih mjesta i ljudskog kapitala, uz očuvanje cjenovnih signala i pružanje poticaja za smanjenje potrošnje energije. Također je potrebno pružiti odgovarajuću potporu dostatnim razinama ulaganja u istraživanje, razvoj i inovacije kako bi se povećala produktivnost i poticao rast realnog gospodarstva te očuvala konkurentnost.

1.9. EGSO pozdravlja zakonodavne prijedloge Komisije za reformu gospodarskog upravljanja EU-a prvi put od početka financijskih kriza i primjećuje da će nadležnost država članica nad tim postupkom i djelotvornost novih pravila biti odlučujuće za uspjeh reformiranog okvira.

1.10. EGSO je zadovoljan relativnom otpornosti tržišta rada koju su pokazali najnoviji podaci, unatoč činjenici da je nezaposlenost mladih u nekim državama članicama na vrlo visokoj razini i tome da se realne plaće nalaze pod velikim pritiskom. Kako je primijetio ESB, na trenutačno oslabljenom tržištu rada nominalne plaće trebale bi rasti kako bi realne plaće povratile dio svoje kupovne moći.

1.11. S obzirom na trajnu inflaciju i njezine negativne učinke na realne plaće, EGSO smatra da bi socijalni partneri i vlade trebali pregovarati i postići sporazum o paktovima za nacionalni dohodak kako bi smanjili inflaciju bez ugrožavanja ulaganja i rasta te da bi ti paktovi trebali biti popraćeni ciljanim mjerama za pružanje potpore ranjivim skupinama stanovništva.

1.12. EGSO smatra da će učinkovita provedba Mehanizma za oporavak i otpornost i dalje biti ključna u preostalom razdoblju i poziva na detaljnu evaluaciju učinka financiranih projekata kako bi se osiguralo da su oni u skladu s dugoročnim ciljevima i da zaista mogu doprinijeti oporavku i otpornosti.

1.13. Nadalje, EGSO potiče ESB i nacionalne vlade da, uz promjene kamatnih stopa, uvedu alternativne mjere potpore i odgovarajuće inicijative kako bi se inflacija što prije smanjila, posebno s obzirom na činjenicu da su neki od glavnih pokretača inflacije ozbiljno narušeno stanje i poremećaji na strani ponude.

1.14. EGSO izražava zabrinutost zbog stanja gospodarstva europodručja nakon povećanja kamatnih stopa ESB-a u rujnu i ističe da se na osnovi trenutačnih gospodarskih temelja one ne bi trebale dalje povećavati. Trenutačni izazov za sve oblikovatelje politika jest utvrditi kada bi se kamatne stope mogle početi smanjivati.

2. **Kontekst i pozadina**

2.1. Europsko gospodarstvo umjereno raste. Niže cijene energije (osim nafte), smanjenje ograničenja za lance opskrbe i snažno tržište rada zaista su doprinijeli umjerenom rastu tijekom prvog tromjesečja 2023. te je tako izbjegnuta recesija. Međutim, ako pogledamo najnovije ekonomske podatke, čini se da su se izgledi za recesiju povećali.

2.2. Na temelju ljetne ekonomske prognoze Europske komisije očekivani rast gospodarstva EU-a revidiran je i smanjen na 0,8 % u 2023. (1,0 % u privremenoj proljetnoj prognozi) i 1,4 % u 2024. (1,7 % prema proljetnoj prognozi). Silazni trendovi slični su za europodručje, gdje bi prema očekivanjima BDP trebao porasti za 0,8 % u 2023. i za 1,3 % u 2024. godini.

2.3. Inflacija bi u promatranom razdoblju trebala i dalje padatipa bi u cijelom europodručju trebala iznositi 5,6 % u 2023. i 2,9 % u 2024. godini, zbog čega će ESB morati poduzeti odgovarajuće mjere u području monetarne politike. Budući da inflacija ostaje visoka – što posebno izaziva zabrinutost kad je riječ o prehrambenom sektoru u kojem u nekim državama članicama nije uvijek prisutno snažno tržišno natjecanje – uvjeti financiranja nastavit će se postroživati. Nadalje, iako se očekuje da će ESB i ostale središnje banke uskoro stići do kraja ciklusa povećanja kamatne stope, nedavno previranje u financijskom sektoru u SAD-u i Švicarskoj vjerojatno će se odraziti i na troškove i na jednostavnost pristupa kreditima.

2.4. Negativni učinci ruskog agresorskog rata protiv Ukrajine na cijene energije u cijelom EU-u bili su manji nego što se prvotno predviđalo, dijelom zahvaljujući blagoj zimi i brzoj diversifikaciji opskrbe energijom, dijelom znatnom padu potrošnje plina, što je dovelo do nižih cijena.

2.5. Kako je već navedeno u Komisijinoj proljetnoj gospodarskoj prognozi, jak nominalni rast i ublažavanje preostalih mjera povezanih s pandemijom doveli su do pada ukupnog proračunskog deficita u EU-u na 3,4 % BDP-a u 2022., ali je postupno ukidanje takvih programa posebno pogodilo ranjivije skupine stanovništva.

2.6. Dinamično tržište rada doprinosi otpornosti gospodarstva EU-a – nezaposlenost je u ožujku 2023. bila rekordno niska i iznosila 6,0 %, dok je u isto vrijeme bila visoka stopa sudjelovanja na tržištu rada i zaposlenosti. Međutim, i dalje nedostaje radne snage, posebno kad je riječ o visokokvalificiranim radnicima. Unatoč navedenom, nezaposlenost mladih i dalje je na znatno visokoj razini u nekim državama članicama, a realne plaće suočavaju se s velikim pritiskom zbog visoke inflacije.

2.7. Očekuje se da će tržište rada EU-a samo blago reagirati na sporiji gospodarski razvoj. Rast zaposlenosti predviđen je na 0,5 % ove godine, a zatim će se u 2024. spustiti na 0,4 %. Za stopu nezaposlenosti predviđa se da će se zadržati na nešto više od 6 %.

2.8. U svojem nedavnom mišljenju [1] EGSO je zauzeo stajalište o ekonomskoj politici koja se treba provesti u europodručju. To je mišljenje nastavak prethodnoga i nadopunjuje stajalište EGSO-a na temelju najnovijeg razvoja situacije i najnovijih podataka.

3. **Opće i posebne napomene**

3.1. EGSO napominje da je ESB na svojem sastanku u rujnu povećao kamatne stope na depozite za 25 baznih bodova na 4 %, čime je ostvarena povijesno najviša razina. ESB, koji je nakon sastanka u srpnju već smanjio predviđanja rasta za sljedeće tri godine, upozorio je na činjenicu da je njegovo Upravno vijeće ustrajno u namjeri da pravodobno osigura vraćanje inflacije na njezin srednjoročni cilj od 2 %.

3.2. Budući da bi kamatne stope zbog dugotrajnosti inflacije mogle tijekom duljeg razdoblja biti više od očekivanih, EGSO preporučuje da se monetarna politika ESB-a stalno prilagođava ekonomskim podacima kako bi se postigla ciljana stabilna stopa inflacije od 2 % i držali pod kontrolom rizici od pretjerane restriktivnosti. Pretjerana restriktivnost svakako može imati negativne posljedice za kućanstva i poduzeća jer bi štetila održivosti zajmova (više neprihodonosnih kredita), smanjila pristup kreditima (posebno za MSP-ove) i odvraćala od ulaganja usmjerenih na suzbijanje klimatskih promjena.

3.3. Razuman pristup posebno se predlaže u trenutačnom gospodarskom kontekstu, odnosno u kontekstu smanjenog gospodarskog rasta u kombinaciji s rizikom od recesije u nekoliko država članica. Međutim, teško je davati prognoze o najboljem smjeru politike za ESB s obzirom na to da postaje nužno uspostaviti ravnotežu između smanjivanja neprestano visoke inflacije i izbjegavanja neizbježne recesije dok je temeljna neizvjesnost u ključnim područjima politike i dalje visoka.

3.4. Kako je naveo u svojem prethodnom mišljenju [2], EGSO podržava prijedlog Komisije da države europodručja svoju fiskalnu politiku usklade s monetarnom politikom ESB-a. Koordinacija je u tom pogledu važna kako bi se podržala monetarna politika koja može djelotvorno ublažiti inflaciju u okviru usklađenog pristupa, posebno s obzirom na to da je trenutačna inflacija djelomično posljedica ozbiljno narušenog stanja i poremećaja na strani ponude.

3.5. Kad je riječ o cijenama energije, EGSO naglašava još uvijek prisutnu neizvjesnost u smislu geopolitičkih rizika i rizika povezanih s opskrbom energijom, uz cijene koje su i dalje na povijesno visokoj razini iako se čine uravnoteženije nego ranije. Stoga bi EU trebao pojačati napore na svojem putu prema široj diversifikaciji opskrbe energijom i smanjenoj ovisnosti o uvezenim fosilnim gorivima u okviru postupka zelene tranzicije koji je već započeo.

3.6. EGSO primjećuje da je Komisija ublažila pravila o državnim potporama putem privremenog okvira za državne potpore u kriznim situacijama i tranziciji u cilju, među ostalim, suočavanja s povećanjem cijena u energetskom sektoru nakon invazije na Ukrajinu. Zahvaljujući takvim mjerama bilo je moguće na odgovarajući način poduprijeti poduzeća, posebno MSP-ove, u ovom teškom razdoblju. Međutim, valja napomenuti da se sposobnost država članica da dodjeljuju državne potpore znatno razlikuje i da je to posljednjih godina postalo još izraženije, što može dovesti u pitanje konsolidaciju unutarnjeg tržišta jer neke države članice imaju više financijskih sredstava i više kapaciteta za primjenu takvih sredstava od drugih. Postupno ukidanje privremenog okvira, koje Komisija već planira provesti, treba voditi u smjeru usmjerenijih mjera s poboljšanim konceptom, učinkovitošću i pristupačnošću.

---

[1] Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o Preporuci za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja (COM(2022) 782 final) (SL C 140, 21.4.2023., str. 58.).

[2] Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o Preporuci za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja (COM(2022) 782 final) (SL C 140, 21.4.2023., str. 58.).

3.7. EGSO prima na znanje Preporuku o ekonomskoj politici europodručja ([3]) Ecofin-a u kojem se navodi da bi „široka fiskalna ekspanzija za potporu potražnji dodatno […] potaknula inflacijski pritisak". Stoga bi, s obzirom na njihove različite situacije u pogledu javnih financija, trebalo na odgovarajući način razlikovati fiskalne politike u državama članicama. S time u vezi, odgovornom fiskalnom konsolidacijom poduprijet će se monetarna politika, čime će se ESB-u omogućiti da ubrza postupak snižavanja kamatnih stopa.

3.8. Istodobno su potrebne ciljane i privremene fiskalne mjere kako bi se pružila potpora ranjivim osobama i poduzećima, posebno iz perspektive očuvanja radnih mjesta i ljudskog kapitala, uz očuvanje cjenovnih signala i pružanje poticaja za smanjenje potrošnje energije. Također je potrebno pružiti valjanu potporu odgovarajućim razinama ulaganja u istraživanje, razvoj i inovacije kako bi se poticao rast realnog gospodarstva, povećala produktivnost i očuvala konkurentnost. Bliska koordinacija odgovora politika među državama članicama i dalje je ključna u tom pogledu.

3.9. EGSO pozdravlja zakonodavne prijedloge Komisije ([4]) za reformu gospodarskog upravljanja prvi put od početka financijskih kriza. Novim pravilima želi se ojačati održivost javnog duga i promicati održiv i uključiv rast u svim državama članicama putem reformi i ulaganja. EGSO primjećuje da će preuzimanje odgovornosti i predanost država članica u vezi s tim postupkom, kao i djelotvornost novih pravila biti odlučujući za uspjeh reformiranog okvira.

3.10. EGSO prima na znanje plan Komisije da se zadrže referentne vrijednosti koje se odnose na udio deficita u BDP-u od 3 % te udio duga u BDP-u od 60 %, ali naglašava da se fiskalno-strukturnim planovima mora osigurati da se udjeli duga u BDP-u smanje ili da ostanu na razboritim razinama. Podupire i usredotočenost Komisije na neto primarne rashode kao glavni evaluacijski parametar novog gospodarskog upravljanja ([5]). EGSO je istodobno zabrinut da su javna ulaganja u novom okviru previše ograničena. Stoga poziva na mogućnost davanja prednosti javnim ulaganjima usmjerenima na poticanje zelene i digitalne tranzicije, kao i onima u području obrane.

3.11. Stajalište EGSO-a o prijedlogu Europske komisije o gospodarskom upravljanju odražava se u povezanom mišljenju ([6]), u kojem se pozdravlja uspostava različitih nacionalnih pristupa u svrhu osiguravanja održivih javnih financija putem fiskalnih i strukturnih planova utemeljenih na kompromisima postignutima na temelju pregovora između europskih i nacionalnih nadležnih tijela. EGSO smatra da nacionalna odgovornost u pogledu tih obveza, u okviru demokratskijeg razumijevanja gospodarskog upravljanja EU-a, zahtijeva snažnije sudjelovanje nacionalnih parlamenata i lokalnih i regionalnih nadležnih tijela, kao i sudjelovanje socijalnih partnera i organizacija civilnog društva u službenim postupcima savjetovanja.

3.12. EGSO je zadovoljan relativnom otpornosti tržišta rada koju pokazuju najnoviji podaci i istodobno naglašava da je zabrinut zbog brojnih poteškoća s kojima se prilikom zapošljavanja kvalificiranih radnika suočavaju poduzeća ([7]). U tom pogledu EGSO ističe ključnu važnost brze provedbe preporuka navedenih u izvješću o zapošljavanju i socijalnim kretanjima u Europi naslovljenom *Addressing labour shortages and skills gaps in the EU* (Rješavanje problema manjka radne snage i jaza u vještinama u EU-u) ([8]).

([3]) Preporuka o ekonomskoj politici europodručja za 2023., 6.1.2023.
([4]) Nova pravila gospodarskog upravljanja primjerena budućnosti.
([5]) Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o komunikaciji Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskoj središnjoj banci, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Komunikacija o smjernicama za reformu okvira gospodarskog upravljanja EU-a" COM/2022/583 final (SL C 146, 27.4.2023., str. 53.).
([6]) Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o prijedlogu Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 (COM(2023) 240 final – 2023/0138 (COD)), prijedlogu Uredbe Vijeća o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1467/97 o ubrzanju i pojašnjenju provedbe postupka u slučaju prekomjernog deficita (COM(2023) 241 final – 2023/0137 (CNS)) i prijedlogu Direktive Vijeća o izmjeni Direktive 2011/85/EU o zahtjevima za proračunske okvire država članica (COM(2023) 242 final – 2023/0136 (NLE)) (SL C, C/2023/880, 8.12.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/880/oj).
([7]) Anketa o pristupu poduzeća financiranju (SAFE).
([8]) Izvješće Komisije o dugotrajnosti manjka radne snage i vještina i o mogućim načinima za njegovo rješavanje.

3.13. S obzirom na trajnu inflaciju i njezine negativne učinke na realne plaće, EGSO smatra da bi socijalni partneri i vlade trebali pregovarati i postići sporazum o paktovima za nacionalni dohodak kako bi smanjili inflaciju bez ugrožavanja ulaganja i rasta te da bi ti paktovi trebali biti popraćeni ciljanim mjerama za pružanje potpore ranjivim skupinama stanovništva ([9]).

3.14 Kako je prethodno navedeno ([10]), brza provedba Direktive o minimalnim plaćama u svim državama članicama snažno se preporučuje radi postizanja tržišta rada sposobnog da istodobno bude i jako i pravedno te da očuva kupovnu moć plaća tijekom zahtjevnog razdoblja visoke inflacije. Učinkovita, ciljana djelovanja država članica u provedbi Direktive ključna su u tom pogledu i mogla bi dovesti do veće konvergencije u cijelom EU-u.

3.15 EGSO smatra da su nedavna krizna situacija banaka u Sjedinjenim Američkim Državama i slučaj Credit Suisse u Europi ukazali na važnost brzog djelovanja u obuzdavanju rizika od širenja štetnih učinaka i gubitka povjerenja ulagača i deponenata u slučaju kriznih situacija banaka. Pojavila se i potreba za fleksibilnošću u razvoju rješenjâ na pojedinačnoj osnovi. Kako je navedeno u prethodnom mišljenju ([11]), EGSO stoga cijeni nedavnu sveobuhvatnu inicijativu Komisije da dovrši pravni okvir za upravljanje kriznim situacijama banaka i osiguranje depozita (CMDI), s obzirom na to da je unapređenje bankovne unije ključan korak prema jačanju europskog jedinstvenog tržišta za dobrobit poreznih obveznika i poduzeća. Međutim, neki ozbiljni razlozi za zabrinutost proizlaze iz činjenice da ESB ne nadzire znatne dijelove bankarskog sustava EU-a, što bi se barem djelomično moglo riješiti brzim odobravanjem i provedbom pravnog okvira za upravljanje kriznim situacijama banaka i osiguranje depozita.

3.16. Provedba Mehanizma za oporavak i otpornost u uznapredovaloj je fazi te je od ključne važnosti kako bi države članice učinkovito upotrijebile dostupna sredstva za bolju pripremu svojih gospodarstava za buduće izazove. Učinkovita provedba Mehanizma za oporavak i otpornost ključna je za preostalo razdoblje i bit će potrebna detaljna evaluacija učinka financiranih projekata kako bi se osiguralo da su oni u skladu s dugoročnim ciljevima i da zaista mogu doprinijeti oporavku i otpornosti.

3.17. EGSO pozdravlja zajedničke napore ESB-a i Komisije u uspostavi digitalnog eura, koji su rezultirali objavom paketa za digitalni euro 28. lipnja 2023. ([12]). Ambiciozan i izazovan cilj kao što je to digitalni euro mogao bi omogućiti modernizaciju zajedničke valute u skladu s tehnološkim razvojem te donijeti potencijalne koristi građanima i poduzećima u cijelom EU-u.

3.18. Europsko gospodarstvo suočava se s brojnim izazovima povezanima s trenutačnim usporavanjem svjetskog gospodarstva, visokim razinama javnog duga u nekim zemljama, visokom inflacijom i klimatskim promjenama. U tom kontekstu EGSO ističe da su potrebni koordinirani napori svih donositelja odluka i uključivanje relevantnih dionika u postupak donošenja odluka o gospodarskim politikama.

4. **Najnoviji razvoj događaja**

4.1. ESB je 14. rujna deseti put povećao svoje referentne kamatne stope za 25 baznih bodova, pri čemu je njegova glavna kamatna stopa na depozite dosegnula 4 %, što je najviša zabilježena razina. ESB je također dao naslutiti da bi to povećanje moglo biti posljednje. EGSO izražava zabrinutost zbog stanja gospodarstva europodručja jer je, zajedno s prethodnima, već i to posljednje povećanje štetno te će dodatno ugroziti slabe izglede za rast u europodručju, što bi u najgorem slučaju moglo dovesti do stagflacije.

([9]) Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o temi „Dodatna razmatranja o Godišnjem pregledu održivog rasta za 2023.” (SL C, C2024/871, 6.2.2024., ELI http://data.europa.eu/eli/C/2024/871/oj).

([10]) Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o temi „Ekonomska politika europodručja 2023.”(COM(2022) 782 final) (SL C 140, 21.4.2023., str. 58.).

([11]) Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o komunikaciji Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskoj središnjoj banci, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija o reviziji okvira za upravljanje krizama i osiguranje depozita kojim se doprinosi dovršetku bankovne unije (COM/2023/225 final); o prijedlogu Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Uredbe (EU) br. 806/2014 u pogledu mjera rane intervencije, uvjeta za sanaciju i financiranja sanacijskih mjera (COM/2023/226 final – 2023/0111(COD)); o prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2014/59/EU u pogledu mjera rane intervencije, uvjeta za sanaciju i financiranja mjera sanacije (COM/2023/227 final – 2023/0112 (COD)); o prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2014/59/EU i Uredbe (EU) br. 806/2014 u pogledu određenih aspekata minimalnog zahtjeva za regulatorni kapital i prihvatljive obveze (COM/2023/229 final – 2023/0113 (COD)) (SL C 349, 29.9.2023., str. 161.).

([12]) Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o temi „Digitalni euro i opseg i učinci novčanica i kovanica eura kao zakonskog sredstva plaćanja” (SL C, C/2023/860, 8.12.2023., ELI: http://data.europa.eu(eli/C/2023/860/oj).

4.2. EGSO sa zabrinutošću primjećuje da je deset uzastopnih povećanja kamatnih stopa već prouzročilo recesiju u nekim državama članicama i da bi to brzo moglo dovesti do recesije u drugim državama članicama, pa čak i cijelom europodručju.

4.3. EGSO se nada da je predsjednica ESB-a bila u pravu kad je navela da su kamatne stope dosegnule vrhunac. S druge strane, zabrinut je zbog činjenice da bi kamatne stope mogle dugo ostati visoke kako bi se uspješno suzbila inflacija. Trenutačni izazov za sve oblikovatelje politika jest utvrditi kada bi se kamatne stope mogle početi smanjivati kako bi se izbjeglo pogoršanje trenutačnih pritisaka na gospodarstvo.

4.4. EGSO uvažava činjenicu da su izgledi za inflaciju i dalje visoki i da ih je potrebno što prije suzbiti jer se tek tada konačno mogu kratkoročno smanjiti kamatne stope kako bi se zaštitila i poduzeća i kućanstva. Nadalje, potiče ESB i nacionalne vlade da, uz promjene kamatnih stopa, uvedu alternativne mjere potpore i odgovarajuće inicijative kako bi se inflacija uskoro smanjila, posebno s obzirom na činjenicu da su neki od glavnih pokretača inflacije znatna nefleksibilnost, ozbiljno narušeno stanje i poremećaji na strani ponude.

4.5. Naposljetku, EGSO izražava zabrinutost zbog stanja gospodarstva europodručja nakon povećanja kamatnih stopa ESB-a u rujnu i ističe da se na osnovi trenutačnih gospodarskih temelja one ne bi trebale dalje povećavati.

Bruxelles, 25. listopada 2023.

Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora

Oliver RÖPKE